

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سبک زندگی اسلامی

از دیدگاه امام حسین علی‌السلام

محمدجواد نوروزی

سبک زندگی اسلامی
از دیدگاه امام حسین علیه السلام

نویسنده: محمد جواد نوروزی

صفحه آرا: محمد جواد حیدری

ستاد مرکزی اربعین

کمیته فرهنگی و آموزشی

۱۳۹۵ - ۱۴۳۸ هـ ق

فهرست

۱۷. لباس مناسب بپوش!	۴۱	۱. ظلم نکن!	۹
۱۸. حق عبادت را بجا آور!	۴۳	۲. غیبت نکن!	۱۱
۱۹. از ترس خدا گریه کن!	۴۵	۳. از خدا بترس!	۱۳
۲۰. به دنیا دل خوش نباش!	۴۷	۴. آزادمرد باش!	۱۵
۲۱. با ستمگران همراه نشو!	۴۹	۵. نقدپذیر باش!	۱۷
۲۲. به آنچه داری راضی باش!	۵۱	۶. با ولایت باش!	۱۹
۲۳. خدا را حقیقتاً عبادت کن!	۵۳	۷. از گناه بپرهیز!	۲۱
۲۴. دوستت را از بدی بازدار!	۵۵	۸. جرّ و بحث نکن!	۲۳
۲۵. عذرخواهی مردم را بپذیر!	۵۷	۹. شرافتمند باش!	۲۵
۲۶. نه بدی کن، نه عذر بخواه!	۵۹	۱۰. از حق پیروی کن!	۲۷
۲۷. سیاستمدار شجاعی باش!	۶۱	۱۱. اهل مسجد باش!	۲۹
۲۸. به دنبال رضایت خدا باش!	۶۳	۱۲. با سلام آغاز کن!	۳۱
۲۹. غم مؤمنان را برطرف ساز!	۶۵	۱۳. زیانت را نگهدار!	۳۳
۳۰. از فقر نترس و فخر نفروش!	۶۷	۱۴. اهل فریب نباش!	۳۵
۳۱. در برابر حاکمان ظالم بایست!	۶۹	۱۵. امامت را بشناس!	۳۷
۳۲. برای عیب دیگران بهانه بساز!	۷۱	۱۶. دیندار واقعی باش!	۳۹

۷۳	 ۳۳. از کمک به مردم خسته نشو!
۷۵	 ۳۴. در خوبیها با دیگران رقابت کن!
۷۷	 ۳۵. با خویشاوندانت پیوند برقرار کن!
۷۹	 ۳۶. باور داشته باش خدا تو را میبیند!
۸۱	 ۳۷. نیازت را فقط از این سه نفر بخواه!
۸۳	 ۳۸. در مقابل نافرمانی خدا سکوت نکن!
۸۵	 ۳۹. هرگز از دستور خداوند سرپیچی نکن!
۸۷	 ۴۰. به ناتوانی خود در برابر خداوند اقرار کن!
۹۰	 منابع

مقدمه

اسلام کامل ترین دین و بهترین روش زندگی برای تمام بشریت است. سبک زندگی اسلامی، روشی است که انسان با آن می تواند سعادت، آرامش و موفقیت را برای زندگی دنیا و آخرت خود به ارمغان بیاورد. سبک زندگی اسلامی باید به طور کامل با همه جوانب مادی و معنوی زندگی بشری آمیخته باشد. قرآن و اهل بیت (علیهم السلام) به عنوان دو رکن مهم تفکر اسلامی و یادگار گرانبهای پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) نقش مهمی در شکل دهی سبک زندگی اسلامی دارند، چنانکه آن حضرت فرمودند: «همانا من دوشیء گرانبها بین شما به ودیعه می گذارم که اگر به آنها تمسک جویند هرگز گمراه نخواهید شد؛ کتاب خدا و عترتم که همان اهل بیتم هستند. این دو هرگز از یکدیگر جدا نخواهند شد، تا اینکه در کنار حوض کوثر در روز قیامت مرا ملاقات کنند، پس بنگرید که چگونه با آنها رفتار می کنید». بر همین اساس، اهل بیت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) کامل ترین الگوی عملی آموزه های قرآنی هستند، چراکه هیچ گاه از اصول و ارزش های قرآنی کوتاه نیامده و ضمن تحکیم مبانی فکری مسلمانان از هر گونه تحریف و بدفهمی نیز جلوگیری می کردند.

از این رو، به جهت اهمیت گسترش مفاهیم دینی در جامعه و لزوم الگوپذیری مردم به ویژه جوانان از گفتار، روش و سبک زندگی اهل بیت (علیهم السلام)، این مجموعه ارزشمند با تأکید بر سبک زندگی اسلامی

و با الهام پذیری از سخنان گهربار امام حسین علی‌السلام همراه با شرحی کوتاه، به خوانندگان محترم تقدیم می‌شود.

امید که این اثر، مصداقِ روایت شریف پیامبر اکرم ﷺ باشد که فرمود:
«مَنْ حَفِظَ عَلَى أُمَّتِي أَرْبَعِينَ حَدِيثًا يَنْتَفِعُونَ بِهَا بَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقِيهًا عَالِمًا».^۱
«هر کس چهل حدیث که مردم از آن بهره ببرند، حفظ کند، خداوند او را فقیه عالم برمی‌انگیزاند».
در پایان از حمایت‌های حجت الاسلام دکتر حمید احمدی مسئول محترم آموزش بعثه مقام معظم رهبری (مدظله) و حجت الاسلام عبدالرضا بحرانی کمال سپاسگزاری را دارم.

محمد جواد نوروزی *

مهرماه ۱۳۹۵ مطابق با محرم ۱۴۳۸ هـ ق

1. بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۵۶

*m.javadnorouzi@yahoo.com

۱. ظلم نکن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

يَا بُنَيَّ إِيَّاكَ وَ ظُلْمَ مَنْ لَا يَجِدُ عَلَيْكَ نَاصِراً إِلَّا اللَّهَ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

فرزندم! بهره‌یز از ستم بر کسی که غیر از خدا یاوری در مقابل تو ندارد.

اصول کافی، ج ۲، ص ۳۳۱

سبک‌درست‌زیستن

ظلم و ستم عامل بسیاری از رذایل اخلاقی است و موجب از میان بردن وحدت جامعه و ایجاد تفرقه میان مردم است. در حقیقت اگر افراد جامعه به یکدیگر ظلم کنند همای سعادت و روح نیک بختی را از دست می‌دهند، چنانکه قرآن کریم می‌فرماید: «مسلماناً ظالمان، رستگار نخواهند شد!» (انعام، ۲۱). آل‌سام گوید امام صادق علیه‌السلام فرمود: «هر که ستم کند خداوند کسی را بر او، یا به فرزندان او، یا بر فرزند فرزندش، مسلط می‌سازد تا بر آنان ستم کند. روای گوید عرض کردم: او ستم کند و خداوند به فرزندش یا فرزند فرزندش کسی را مسلط سازد؟ امام علیه‌السلام در پاسخ این آیه را تلاوت فرمودند: «کسانی که اگر فرزندان ناتوانی از خود به یادگار بگذارند از آینده آنان می‌ترسند، باید (از ستم درباره یتیمان مردم) بترسند! از (مخالفت) خدا بپرهیزند، و سخنی استوار بگویند». (نساء، ۹)^۱

۱. بحارالانوار، ج ۷۲، ص ۳۲۵

۲. غیبت نکن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا تَقُولَنَّ فِي أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ إِذَا تَوَارَى عَنْكَ، إِلَّا مِثْلَ مَا تُحِبُّ أَنْ يَقُولَ فِيكَ إِذَا تَوَارَيْتَ عَنْهُ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

وقتی که برادر دینی‌ات از تو جدا شد، سخنی پشت سر او نگو، مگر سخنی که دوستداری او پشت سر تو آن را بگوید.

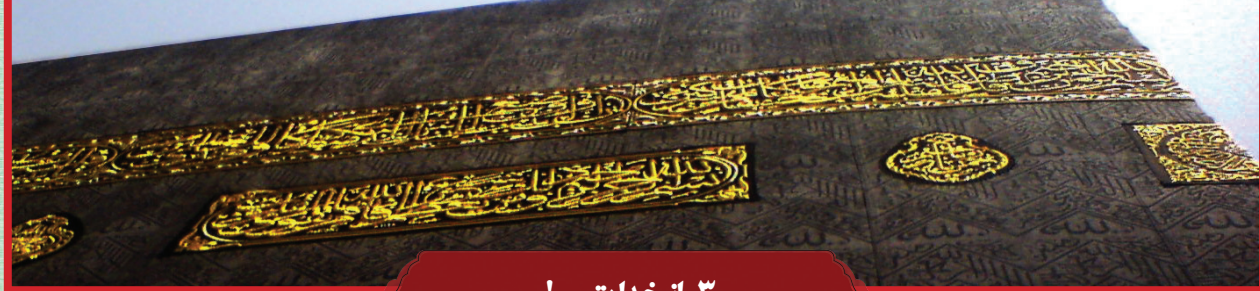
سبک‌دست زیستن

غیبت مردم و سخن گفتن درباره آنان وقتی که حاضر نیستند، کار پلیدی است که به خوردن گوشت برادر مرده تشبیه شده است: «و هیچ‌یک از شما دیگری را غیبت نکند، آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟! (به یقین) همه شما از این امر کراهت دارید». (حجرات، ۱۲)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «کسی که بمیرد در حالی که از غیبت توبه کرده باشد آخرین کسی است که وارد بهشت می‌شود و کسی که بمیرد در حالی که اصرار بر آن داشته باشد اولین کسی است که وارد دوزخ می‌گردد».^۱ امام علی علیه السلام می‌فرماید: «غیبت کردن، آخرین تلاش آدم ناتوان است».^۲ لازم به ذکر است که غیبت نیز دارای استثنائاتی است: مثلاً سخن گفتن درباره گناهان آشکار کسی که علنی گناه می‌کند غیبت نیست، یا اگر شخصی که قصد ازدواج دارد و از شخصی که آن دختر یا پسر را به‌خوبی می‌شناسد، پرس‌وجو کند، اگر آن شخص عیوب و نقاط ضعف آنان را بازگو کند، غیبت نیست.

۱. مستدرک الوسائل، ج ۹، ص ۱۲۶

۲. غررالحکم، ص ۵۷

۳. از خدا بترس!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا يَأْمَنُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَّا مَنْ خَافَ اللَّهَ فِي الدُّنْيَا.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

در قیامت کسی در امان نیست مگر آن کسی که در دنیا، ترس از خدا در دل داشت.

مناقب آل ابی طالب، ج ۴، ص ۶۹

سبک درست زیستن

ترس از خداوند متعال یک ویژگی مثبت است که گاهی به درستی در قلب انسان قرار می‌گیرد و زندگی انسان را بسیار همسو با دستورات و اوامر الهی می‌سازد. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «تقوا رئیس اخلاق است».^۱

از سوی دیگر، افرادی نیز هستند که به خاطر حرکت در مسیر گناه و خطا، تمامی روابط خود و خداوند متعال را از بین برده و همه پل‌های پشت سرشان را خراب نموده و تمامی درب‌های بازگشت به سوی خداوند را به روی خود می‌بندند. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «از خداوند بترس، گرچه اندکی، و میان خود و خدا پرده‌ای (از شرم) بیفکن گرچه نازک باشد».^۲

۱. بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۱۳

۲. وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۲۴۲

۴. آزادمرد باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ دِينٌ وَ كُنْتُمْ لَا تَخَافُونَ الْمَعَادَ فَكُونُوا أَحْرَاراً فِي دُنْيَاكُمْ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

اگر دین ندارید و از روز قیامت نمی ترسید، پس حداقل در دنیای تان آزادمرد باشید.

بحار الانوار، ج ۴۵، ص ۵۱

سبک‌دست زیستن

امام حسین علیه السلام مظهر جهانی عدالت و ایثار است. حر بن یزید ریاحی یکی از اصحاب آن حضرت است که پس از بستن راه بر امام حسین علیه السلام، توبه نمود. داستان حرّ نمونه‌ای است که نشان می‌دهد، چگونه بازگشت و توبه می‌تواند منجر به آزادی انسان از ظلم و ستم، استبداد و بی‌عدالتی شود. در طول جنگ، اسب او آسیب دید، اما حرّ دست از جنگ نکشید. او بیش از چهل نفر از لشکر دشمن را به هلاکت رساند، اما در نهایت، لشکریان عمر سعد به او هجوم آوردند و او را به شهادت رساندند.

امام حسین علیه السلام درباره شهادت حرّ فرمود: «او مانند فردی از خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله به شهادت رسید». سپس آن حضرت بر بالین حرّ حاضر شده و خون را از صورت او پاک نمودند و فرمودند: «تو آزادی همان‌گونه که مادرت تو را حرّ و آزاد نامید، تو در این دنیا و جهان دیگر آزاد هستی».^۱ داستان حرّ یک الگوی واقعی برای همه افرادی است که دوست دارند تا در این جهان آزاد زندگی کنند.

۱. نفس المهموم، ص ۲۳۴-۲۳۵

۵. نقدپذیر باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

وَمِنْ دَلَائِلِ الْعَالِمِ انْتِقَادُهُ لِحَدِيثِهِ وَاعْلَامُهُ بِحَقَائِقِ فُنُونِ النَّظَرِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

از نشانه های عالم، نقد سخن و اندیشه خود و آگاهی از نظرات مختلف است.

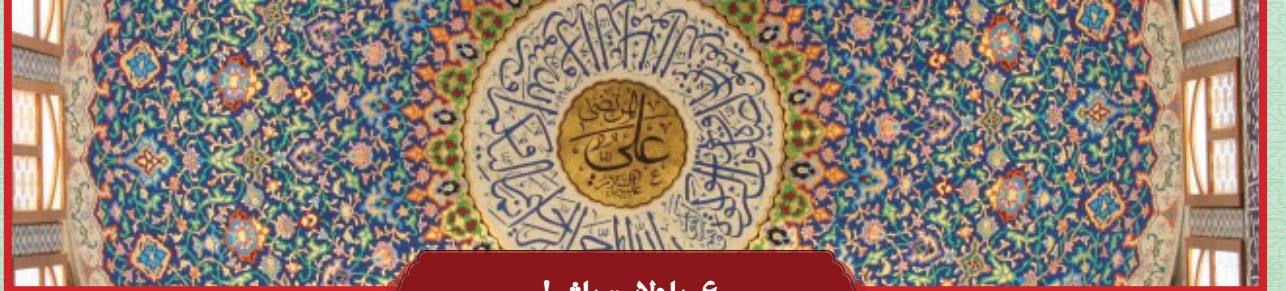
تحف العقول، ص ۲۴۸

سبک درست زیستن

حبّ نفس و علاقه به خود تا اندازه‌ای برای زندگی انسان ضروری است، اما اگر از حدّ تجاوز نمایند به غرور و خودپرستی تبدیل می‌شوند. انسان‌های مغرور هرگز به اشتباهاتشان فکر نمی‌کند و در جامعه، خودشان را افرادی محترم، پاک، بی‌عیب و مهم می‌دانند. به همین دلیل آنان انتظارات غیرمنطقی زیادی از مردم دارند و این باعث برافروخته شدن خشم مردم نسبت به آنان می‌شود.

امام علی علیه‌السلام می‌فرماید: «کسی که از خودراضی باشد ناخُرسندان بر او بسیار گردند».^۱ از همین رو، برای دوری از چنین عاقبت و سرنوشتی، امام حسین علیه‌السلام خود انتقادی را از نشانه‌های انسان اندیشمند شمرده است.

۱. غررالحکم، ص ۶۱۹

۶. با ولایت باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَعَاشِرَ النَّاسِ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ وَهُوَ يَقُولُ إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَدِينَةُ هُدًى فَمَنْ دَخَلَهَا نَجَا وَ
مَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا هَلَكَ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

ای مردم! شنیدم از رسول خدا ﷺ که فرمود: همانا، علی علیہ السلام شهر هدایت است، هر کس داخل آن
گردد (و ولایت او را بپذیرد) نجات می یابد و هر کس از آن تخلف نماید به هلاکت خواهد رسید.

امالی، ص ۳۴۵

سبک درست زیستن

برنامه‌های یک دین حقیقی و جاودان مانند اسلام، زمانی به تکامل می‌رسد که شخصی آگاه به تمام جوانب و جزئیات آن دین و قادر به شناخت حق و باطل، در میان آن‌ها وجود داشته باشد. پس از رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله دین اسلام نیز نیازمند مردی است که راست‌گو، امین، سخنور و صریح باشد تا بتواند هرگونه ابهام، شک و دودلی را که بعد از پیامبر صلی الله علیه و آله در میان مردم به وجود آمده برطرف سازد و با دشمنان لجوج مبارزه کند. این جایگاه از طریق تأکیدات صریح و روشن پیامبر صلی الله علیه و آله به امام علی علیه السلام اختصاص داده شده است، چنانکه فرمود: «هر امتی صدیق و فاروقی دارد و صدیق و فاروق این امت، علی بن ابی طالب علیه السلام است».^۱

۱. بحار الانوار، ج ۳۸، ص ۱۱۲

۷. از گناه پرهیز!

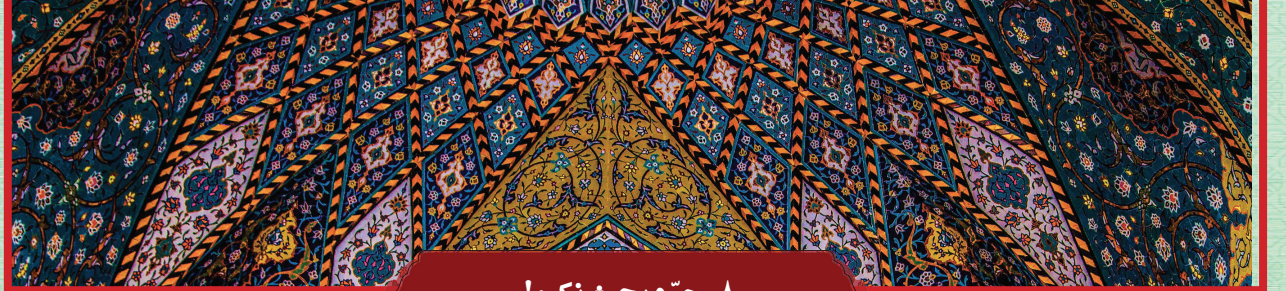
رَوِيَ أَنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ جَاءَهُ رَجُلٌ وَقَالَ أَنَا رَجُلٌ عَاصٍ وَلَا أَصْبِرُ عَنِ الْمَعْصِيَةِ فَعِظْنِي بِمَوْعِظَةٍ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَفَعَلَ خَمْسَةَ أَشْيَاءَ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ: فَأَوَّلُ ذَلِكَ لَا تَأْكُلْ رِزْقَ اللَّهِ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ وَالثَّانِي اخْرُجْ مِنْ وَلَايَةِ اللَّهِ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ وَالثَّالِثُ اطْلُبْ مَوْضِعًا لَا يَرَاكَ اللَّهُ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ وَالرَّابِعُ إِذَا جَاءَ مَلَكُ الْمَوْتِ لِيَقْبِضَ رُوحَكَ فَادْفَعْهُ عَنْ نَفْسِكَ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ وَالخَامِسُ إِذَا ادَّخَلَكَ مَالِكٌ فِي النَّارِ فَلَا تَدْخُلْ فِي النَّارِ وَأَذْنِبَ مَا شِئْتَ.

مردی خدمت امام حسین علیه السلام آمد و عرض کرد: من مردی گناه‌کارم و قدرت ترک گناه ندارم. مرا موعظه‌ای کن. سیدالشهدا علیه السلام فرمود: پنج کار انجام بده و سپس هر چه می‌خواهی گناه کن: اول: رزق و روزی خدا را نخور، هر چه می‌خواهی گناه کن. دوم: از ولایت و قلمرو حکومت خدا بیرون برو، هر چه می‌خواهی گناه کن. سوم: جایی را پیدا کن که خدا تو را نبیند، هر چه می‌خواهی گناه کن. چهارم: وقتی فرشته مرگ (عزرائیل) برای قبض روح تو می‌آید، او را از خودت دور ساز، هر چه می‌خواهی گناه کن. پنجم: وقتی مالک دوزخ تو را وارد جهنم می‌کند، اگر می‌توانی وارد نشو، و هر چه می‌خواهی گناه کن.

سبک‌درست زیستن

مبارزه علیه خواسته‌های نفسانی و شهوانی که انسان را به‌سوی گناه می‌کشاند، «جهاد اکبر» نامیده می‌شود که مهم‌تر و بافضیلت‌تر از جنگ با دشمنان بیرونی است. این جنگ نیازمند پاکی روح و اراده قوی است تا شخص بتواند به پیروزی نهایی دست یابد. امام حسن عسگری علیه السلام می‌فرماید: «پارساترین مردم کسی است که گناه را ترک کند».^۱

۱. تحف العقول، ص ۴۸۹

۸. جرّ و بحث نکن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مِنْ عَلَامَاتِ أَسْبَابِ الْجَهْلِ الْمُمَارَاةُ لِغَيْرِ أَهْلِ الْفِكْرِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

از نشانه‌های نادانی، جدل با بی فکران است.

سبک درست زیستن

هر شخص دارای سبک رفتاری خاصی است که باید مطابق آن مورد خطاب قرار گیرد. با افراد نخبه که گفتگوی با آنان نیازمند دقت و متانت است، باید عالمانه و به سبک خودشان سخن گفت، درحالی که افراد معمولی باید با نصایح قابل درک مورد خطاب قرار گیرند و با مخالفان نیز باید با مناسبت ترین روش های بحث و جدل به گفتگو پرداخت.

یکی از نکات قابل استفاده در این حدیث آن است که باید از جروب بحث و مجادله با دیگران بپرهیزیم، حتی اگر بر حق باشیم. قرآن کریم می فرماید: «با حکمت و اندرز نیکو، به راه پروردگارت دعوت نما! و با آنها به روشی که نیکوتر است، استدلال و مناظره کن! پروردگارت، از هرکسی بهتر می داند چه کسی از راه او گمراه شده است؛ و او به هدایت یافتگان داناتر است». (نحل: ۱۲۵)

۹. شرافتمند باش!

سَأَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ ابْنِهِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا بُنَيَّ: مَا السُّؤْدَدُ قَالَ:
اصْطِنَاعُ الْعَشِيرَةِ وَاحْتِمَالُ الْجَرِيرَةِ.

امیرالمؤمنین علی‌علیه السلام از فرزندش حسین علی‌علیه السلام پرسید: فرزندم! سروری چیست؟
عرض کرد: نیکی فراوان به خویشاوندان و به دوش کشیدن خسارت آنان.

بحارالانوار، ج ۷۵، ص ۱۰۲

سبک درست زیستن

خداوند متعال و قرآن کریم هر دو دارای بزرگی، کرامت، عزّت و شرافت هستند و عزّت حقیقی، الهی و کرامت دنیوی و اخروی را به انسان ارزانی داشته‌اند: «ما آدمی زادگان را گرامی داشتیم» (اسراء: ۷۰). کرامت یعنی اینکه بدون هیچ چشم‌داشتی با دیگران، مهربان، درست‌کار و همدل باشیم. این ترکیبی نادر است که البته هر کس بخواهد می‌تواند کریم بودن را تمرین کند.

از این رو مؤمنان باید به‌طور مداوم ارزش‌هایشان را با قرآن بسنجند و قرآن را به‌عنوان معیاری کامل برای سنجش و قضاوت برگزینند و ببینند که آیا هنوز بر مسیر آزادی، عزّت و کرامت هستند یا بر مسیر گناه، زشتی و سرافکنده‌گی هستند. کرامت و شرم هر دو طبق انتخاب ما می‌توانند واژگون شده و یا ماندگار بمانند.

۱۰. از حق پیروی کن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا يَكْمُلُ الْعَقْلُ إِلَّا بِاتِّبَاعِ الْحَقِّ.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

عقل جز با پیروی از حق کامل نمی شود.

سبک درست زیستن

حق، مانند آب پاک و زلال که از چشمه می جوشد، همیشه روح بخش است درحالی که باطل همیشه پوچ و بیهوده است. بنابراین ما باید حق و حقیقت را بپذیریم خواه مطابق میل ما باشد یا نباشد. قرآن کریم با بیان مثالی در این باره می فرماید: «خداوند از آسمان آبی فرستاد؛ و از هر درّه و رودخانه ای به اندازه آن ها سیلابی جاری شد؛ سپس سیل بر روی خود کفی حمل کرد؛ و از آنچه (در کوره ها،) برای به دست آوردن زینت آلات یا وسایل زندگی، آتش روی آن روشن می کنند نیز کف هایی مانند آن به وجود می آید- خداوند، حق و باطل را چنین مثل می زند!- اما کف ها به بیرون پرتاب می شوند، ولی آنچه به مردم سود می رساند [آب یا فلز خالص] در زمین می ماند؛ خداوند این چنین مثال می زند».

(رعد: ۱۷)

لازم به ذکر است که تشبیه حق و باطل به آب و کف مختص زمان و مکان خاصی نیست، بلکه این مثال در هر جا و هر زمان و در شکل های گوناگون مصداق دارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۱. اهل مسجد باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَدْمَنَ إِلَى الْمَسْجِدِ أَصَابَ الْخِصَالِ الثَّمَانِيَةَ آيَةً مُحْكَمَةً أَوْ فَرِيضَةً مُسْتَعْمَلَةً أَوْ سُنَّةً قَائِمَةً أَوْ عِلْمٌ مُسْتَطَرَفٌ أَوْ أَخٌ مُسْتَفَادٌ أَوْ كَلِمَةٌ تَدُلُّهُ عَلَى هُدًى أَوْ تَرُدُّهُ عَن رَدًى وَ تَرُكُ الذَّنْبِ خَشْيَةً أَوْ حَيَاءً.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

رسول خدا ﷺ فرمود: هر که پیوسته به مسجد رود، به هشت چیز یابد: آیتی محکم، یا فریضه‌ای عمل شده، یا سنتی جاری [از معصومان]، یا دانشی تازه، یا برادری که به دست آورده، یا سخنی که او را هدایت کند یا از هلاکت برهاندش و ترک گناه، از سر ترس یا شرم.

بحار الانوار، ج ۸۱، ص ۳

سبک درست زیستن

در ابتدای تاریخ اسلام، مسجد جایگاه ویژه‌ای در اداره مسائل حکومتی، دادرسی و قضاوت و رفع اختلافات داشت. بنابراین مساجد بنیادهای دینی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی بودند که نقش مؤثری را در جوامع اسلامی ایفا نموده و توانستند تعظیم، تکریم و احترام همگان را به دست آورند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید: «نماز همسایه مسجد جز در مسجد پذیرفته نیست، مگر آن که عذری داشته باشد یا بیمار باشد».^۱

امام صادق علیه السلام نیز می فرماید: «سه گروه نزد خدا شکایت برند: مسجد ویرانی که اهلش در آن نماز نگزارند. دانایی که بین جاهلان تنها بماند. و قرآن رهاشده و غبار گرفته که خوانده نگردد».^۲

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۱۹۴

۲. اصول کافی، ج ۲، ص ۶۱۳

۱۲. باسلام آغاز کن!

وَ قَالَ (لِلْحُسَيْنِ) رَجُلٌ اِبْتِداءً: كَيْفَ اَنْتَ؟ عافاك الله؟
فَقَالَ: اَلْسَلامُ قَبْلَ اَلْكَلَامِ عافاك الله، ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلامُ: لَا تَأْذِنُوا لِاحِدٍ حَتَّى يُسَلِّمَ.

مردی در شروع سخن به امام حسین علیه السلام گفت: حال شما چطور است؟ خدا به شما عافیت دهد.
امام علیه السلام فرمود: سلام قبل از گفتار است، خدا به تو عافیت دهد، سپس فرمود: اجازه ندهید به
کسی (سخن بگوید) تا اینکه سلام کند.

سبک درست زیستن

در میان همه تحیت‌ها و درودهایی که اقوام و ملل مختلف هنگام دیدار یکدیگر از آن استفاده می‌کنند، «سلام»، درخشندگی خاصی دارد، زیرا شامل خوش آمد گویی، صلح، خوشی وقتی، دوستی و آرزوی آرامش الهی برای طرف مقابل است. از این رو، درود و تحیت بهشتیان نیز سلام است چنان که ملائکه با سلام و تحیت به پرهیزکاران و نیکوکاران خوش آمد می‌گویند: «و کسانی که تقوای الهی پیشه کردند گروه گروه به سوی بهشت برده می‌شوند هنگامی که به آن می‌رسند درهای بهشت گشوده می‌شود و نگهبانان به آنان می‌گویند: سلام بر شما! گوارایتان باد این نعمتها! داخل بهشت شوید و جاودانه بمانید!» (زمر: ۷۰)

امام حسین علیه السلام می‌فرماید: «سلام هفتاد ثواب دارد که شصت و نه تای آن برای سلام کننده است و یکی برای جواب دهنده».^۱

۱. تحف العقول، ص ۲۴۸

۱۳. زیانت رانگه‌دار!

قَالَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمًا لِابْنِ عَبَّاسٍ:
لَا تَتَكَلَّمَنَّ فِيمَا لَا يَعْنِيكَ فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكَ الْوِزَرَ وَ لَا تَتَكَلَّمَنَّ فِيمَا يَعْنِيكَ حَتَّى تَرَى لِلْكَلامِ
مَوْضِعًا قَرَبٌ مُتَكَلِّمٍ قَدْ تَكَلَّمَ بِالْحَقِّ فَعِيب.

روزی امام حسین علیه السلام به ابن عباس فرمود:
هرگز سخن بیهوده مگوی؛ زیرا بیم گناه برای تو دارم و سخن سودمند نیز مگوی، مگر این که برای
آن سخن اثری ببینی. بسا گوینده‌ای به حق سخن گوید؛ اما مورد نکوهش قرار گیرد.

سبک درست زیستن

زبان مهم ترین روزنه روح، کلید فهم شخصیت و بهترین وسیله ارزیابی میزان عقل انسان است. زبان، با یک چرخش ساده و به ظاهر بی اهمیت، پرده از حقیقت درونی هر شخصی برمی دارد. به همین دلیل، در بسیاری از دستورات اسلامی بر اصلاح زبان تأکید فراوان شده و بارها توسط اهل بیت (علیهم السلام) سفارش شده که مراقبت آنچه می گویند باشید. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرماید: «سخن چین هیچ گاه وارد بهشت نمی شود».^۱ درست است که اصلاح کامل زبان جز از طریق اصلاح روح و ذهن ممکن نیست، اما ما می توانیم با سکوت و کنترل زبان از بسیاری عواقب دردناک ناشی از حرکات نامناسب زبان دوری کنیم.

۱. بحار الانوار، ج ۷۲، ص ۲۶۸

۱۴. اهل فریب نباش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ شِيعَتَنَا مَنْ سَلِمَتْ قُلُوبُهُمْ مِنْ كُلِّ غِشٍّ وَ غِلٍّ وَ دَغَلٍ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

بی گمان شیعیان ما، دل هایشان از هر خیانت، کینه، و فریبکاری پاک است.

بحار الانوار، ج ۶۵، ص ۱۵۶

سبک درست زیستن

هر فردی به سادگی نمی تواند بگوید که شیعه است و مثلاً به صرف این که پدر و مادرش شیعه هستند ادعا کند که شیعه حقیقی است. شیعه مفهومی جامع است که فرد شیعه باید مسئولیت های فراوانی را که توسط اهل بیت (علیهم السلام) بیان شده است را دارا باشد. امام باقر (علیه السلام) می فرماید: «ای میسر، آیا شیعیانمان را به تو معرفی کنم؟»

میسر گفت: فدایت شوم بفرمایید. حضرت فرمودند: آن ها دژهای محکم و سینه های امانت دار و صاحبان عقل های وزین و متین هستند، شایعه پراکنی نمی کنند و اسرار را فاش نمی کنند و آدمی خشک و خشن و ریاکار هم نیستند، راهبان شب و شب زنده داران و شیران روزند»^۱.

۱. بحار الانوار، ج ۶۵، ص ۱۸۰

۱۵. املت را بشناس!

قَالَ رَجُلٌ لِلْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ فَمَا مَعْرِفَةُ اللَّهِ؟ قَالَ:
مَعْرِفَةُ أَهْلِ كُلِّ زَمَانٍ إِمَامَهُمُ الَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِمْ طَاعَتُهُ.

مردی به امام حسین علیه السلام عرض کرد: ای فرزند رسول خدا، شناخت خدا چیست؟ فرمود:
اینکه مردم هر زمان، امام واجب الطاعت خود را بشناسند.

بحار الانوار، ج ۵، ص ۳۱۲

سبک درست زیستن

حقیقت آن است که اعتقاد به منجی در اسلام تأثیر بسزایی در زندگی یک فرد مسلمان دارد، چراکه مسلمان حقیقی باید امامش را بشناسد، به او ایمان داشته باشد، برای او دعا کند و منتظر ظهورش باشد. پیامبر ﷺ می فرماید: «کسی که بمیرد و امام زمانش را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است».^۱ امام صادق علیه السلام می فرماید: «خداوند متعال هیچ عملی را از هیچ یک از بندگان نمی پذیرد مگر آنکه ما را بشناسند».^۲ همچنین آن حضرت می فرماید: «هیچ کس وارد بهشت نمی شود، مگر آنکه ما (اهل بیت) را بشناسد و ما نیز او را بشناسیم».^۳

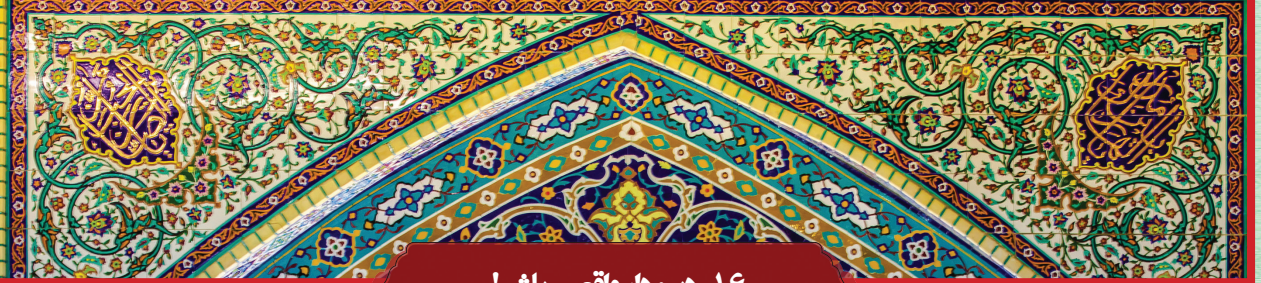
از این رو، باید احاطه ولایی امام مهدی عجل الله تعالی فرجه را بر جهان هستی باور داشته باشیم، چنانکه خود حضرت می فرماید: «ما از احوال شما غافل نیستیم و چیزی از امور شما بر ما مخفی نیست».^۴

۱. اصول کافی، ج ۱، ص ۳۷۷

۲. همان، ص ۱۴۴

۳. همان، ص ۱۸۴

۴. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۵

۱۶. دین دار واقعی باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

النَّاسُ عَبِيدُ الدُّنْيَا وَ الدِّينِ لِعِقِّ عَلَى أَلْسِنَتِهِمْ يَحُوطُونَهُ مَا دَرَّتْ مَعَايِشُهُمْ فَإِذَا مُحْصُوا
بِالْبَلَاءِ قَلَّ الدِّيَانُونَ.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

به راستی که مردم، بنده دنیا هستند و دین لقلقه زبان آنهاست، تا جایی که دین وسیله زندگی آنهاست،
دین دارند و چون در معرض امتحان قرار گیرند، دین داران کم می شوند.

سبک درست زیستن

دین، خصوصاً دینی مانند اسلام، حقوق افراد جامعه را حفظ کرده و منافع واقعی و منصفانه آنان را برآورده می‌سازد. باین حال، گاهی اوقات، دین یک مانع بزرگ برای منافع شخصی و خصوصی افراد می‌شود، که در این صورت دین‌داران واقعی از مدعیان دین‌داری متمایز می‌شوند. غالباً مردم از منظر منافع خودشان به چیزها نگاه می‌کنند. از این رو، تا زمانی حامی دین هستند که حقوق شخصی‌شان حفظ شود، اما هرگاه دین‌داری در تضاد با منافع فردی‌شان باشد، به‌طور کلی، دین را رها کرده و یا گزینشی برخورد می‌نمایند و می‌گویند: «به بعضی ایمان می‌آوریم، و بعضی را انکار می‌کنیم». (نساء: ۱۵۰) دین‌دار واقعی، کسی است که در هر موقعیتی مؤمن به دین خود بوده و دین و ایمان برایش در اولویت باشد نه منافع فردی.

۱۷. لباس مناسب بپوش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَنْ لَبَسَ ثَوْبًا يَشْهَرُهُ، كَسَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَوْبًا مِّنَ النَّارِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

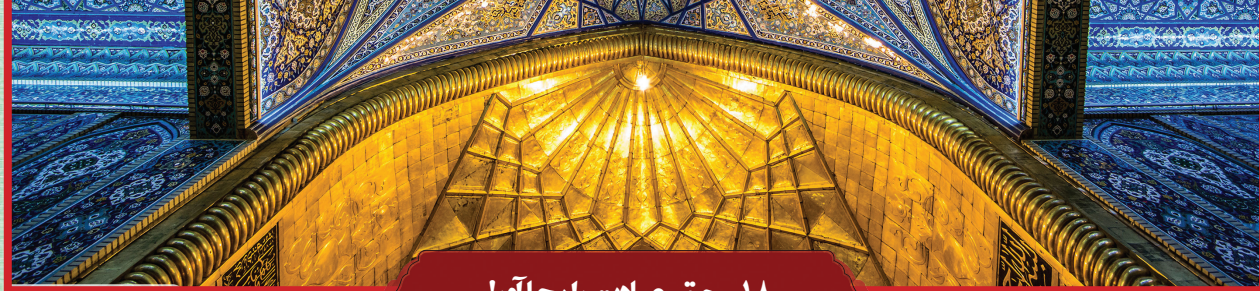
کسی لباسی بپوشد، که او را انگشت نما کند، خداوند در روز قیامت لباسی از آتش، بر او می پوشاند.

اصول کافی، ج ۶، ص ۴۴۵

سبک درست زیستن

جزئیات چگونگی انتخاب یک لباس مناسب می تواند با توجه به فرهنگ، سنت و محیطی که فرد در آن زندگی می کند آزادانه باشد. با این حال، پوشش یک فرد مسلمان باید متناسب با دستورات عمومی دین اسلام باشد چنانکه لباس باید متناسب با عرف دینی مردم آن جامعه باشد. در همین زمینه، هنگامی که شخصی نوع پوشش امام صادق علیه السلام را با نوع لباس امام علی علیه السلام مقایسه کرد. امام فرمودند: لباس امام علی علیه السلام متناسب با لباس عموم مردم جامعه زمان خود بود، و من نیز متناسب با شرایط زمان خود لباس پوشیده ام، چون نوع لباس و پوشش مردم زمان من تغییر کرده است و من نباید مانند گذشته لباس بپوشم! از این رو، بهترین لباس، لباسی است که متناسب با شرایط عمومی موجود در زمان شخص بوده و مورد تأیید متدینان آن زمان نیز باشد.^۱

۱. اصول کافی، ج ۶، ص ۴۴۵

۱۸. حق عبادت را بجا آور!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَنْ عَبَدَ اللَّهَ حَقَّ عِبَادَتِهِ آتَاهُ اللَّهُ فَوْقَ أَمَانِيهِ وَكَفَايَتِهِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

هر کس خدا را، آن گونه که سزاوار او است، بندگی کند، خداوند بیش از آرزوها و کفایتش به او عطا می کند.

سبک درست زیستن

عبادت، صرفاً منحصر در خدمت به مردم و نماز و روزه نیست، بلکه بالاترین عبادت، انجام واجبات در زمینه‌های گوناگون زندگی است. چه عبادتی بالاتر و آشکارتر از این که شخص، جامعه خود را به گلستانی سرشار از نیکی و کامیابی مبدل سازد، بطوری که در آن انجام واجبات، عرصه وسیعی از عبادیات، اجتماعیات، اقتصادیات، حقوق انسانی و دیگر لوازم زندگی بشری را شامل شود. لذا می‌توان گفت: کسانی که واجبات ضروری خود، در زمینه‌های گوناگون را منکر می‌شوند سخت در توهّم به سر می‌برند. امام سجاد علیه السلام می‌فرماید: «کسی که به آنچه خداوند بر او واجب ساخته عمل کند از عابدترین مردمان است».^۱

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۸۴

۱۹. از ترس خدا گریه کن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

الْبُكَاءُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ نَجَاةٌ مِنَ النَّارِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

گریه از ترس خدا، مایه نجات از دوزخ است.

مستدرک الوسائل، ج ۱۱، ص ۲۴۱

سبک‌درست زیستن

ترس از خدا و توجه به قدرت خداوند متعال بهترین عمل و عبادت است. در دعای افتتاح می‌خوانیم: «سپاس خدای را که از خشیتش آسمان و ساکنانش غرّش کنند، و زمین و آباد کنندگان‌ش بلرزند، و دریاها و هرکه در اعماقش شناور است موج زنند». یکی از مهم‌ترین اثرات ترس از خدا این است که انسان را از گناه بازمی‌دارد، در حقیقت، همه بدبختی‌ها، گرفتاری‌ها، امراض و مشکلات جسمی و روحی از گناه و اعمال غیر مشروع سرچشمه می‌گیرد، چنانکه در دعای کمیل می‌خوانیم:

«خدایا! بر من ببخش، آن گناهانی را که پرده حرمت می‌درد، خدایا! بر من ببخش، آن گناهانی را که کیفرها را فرومی‌بارند، خدایا! بر من ببخش، گناهانی را که نعمت‌ها را دگرگون می‌سازند، خدایا! بر من ببخش، آن گناهانی را که دعا را بازمی‌دارند، خدایا! بر من ببخش، گناهانی که بلا را نازل می‌کند، خدایا! بر من ببخش، همه گناهانی را که مرتکب شدم، و تمام خطاهایی که به آن‌ها آلوده گشتم».

۲۰. به دنیا دل خوش نباش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

يَا ابْنَ آدَمَ تَفَكَّرْ وَ قُلْ أَيْنَ مُلُوكُ الدُّنْيَا وَ أَرْبَابُهَا الَّذِينَ عَمَرُوا وَ احْتَفَرُوا أَنْهَارَهَا وَ غَرَسُوا أَشْجَارَهَا وَ مَدَّنُوا مَدَائِنَهَا فَارْقُوهَا وَ هُمْ كَارِهُونَ وَ وَرِثَهَا قَوْمٌ آخَرُونَ وَ نَحْنُ بِهِمْ عَمَّا قَلِيلٍ لَّاحِقُونَ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

ای فرزند آدم، دمی بیندیش و با خویشان بگو که پادشاهان جهان و جهان مداران کجایند؟ آنان که خرابی های جهان را آباد می کردند و جوی های آب حفر می نمودند و درختان آن را می کاشتند و شهرهای آن را آباد می ساختند، به کجا رفتند؟ صاحبان ثروت از ثروت و همه چیز خود با بی میلی جدا گشتند و دیگران وارث آن گردیدند، ما نیز به زودی به آنان خواهیم پیوست.

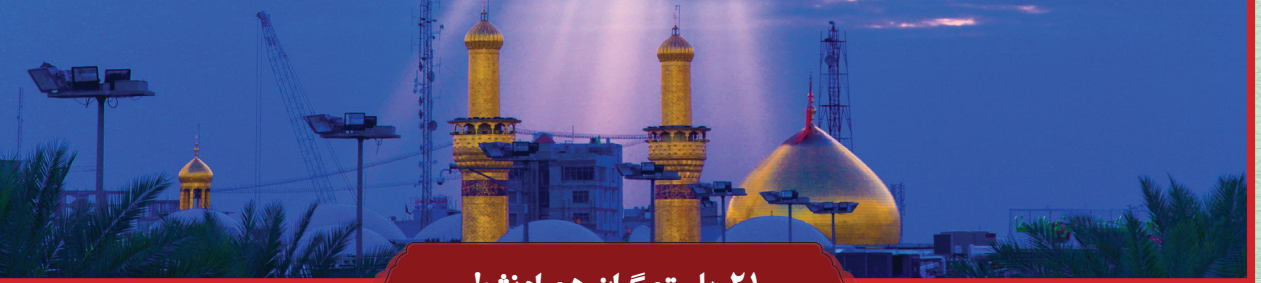
ارشاد القلوب، ج ۱، ص ۳۰

سبک درست زیستن

چرا مرگ و حتی سخن از مرگ و یا شنیدن نام آن برای برخی ناخوشایند است؟ زیرا چنین افرادی عاشق دنیا و دل بسته لذت‌های آن هستند و خود را میان مادیات غرق کرده‌اند، لذا هنگامی که نام مرگ را می‌شنوند که میان آنان و اموال و لذت‌هایشان فاصله می‌اندازد و اسباب و تجملاتی را که برای آسایش و راحتی خود گردآورده‌اند را از آنان می‌گیرد، از مرگ می‌ترسند.

شخصی از ابوذر غفاری پرسید، چرا مرگ را دوست ندارم؟ ابوذر گفت: زیرا تو خانه دنیا را آباد کرده و خانه آخرت را خراب کرده‌ای! و طبیعی است که انسان دوست ندارد از خانه آباد به خانه خراب نقل مکان کند.^۱

۱. تفسیر نمونه، ج ۲۴، ص ۱۲۱

۲۱. با ستمگران همراه نشو!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا وَاللَّهِ لَا أُعْطِيهِمْ بِيَدِي إِعْطَاءَ الذَّلِيلِ وَلَا أَفِرُّ فِرَارَ الْعَبِيدِ... إِنِّي لَا أَرَى الْمَوْتَ إِلَّا سَعَادَةً وَ
الْحَيَاةَ مَعَ الظَّالِمِينَ إِلَّا بَرَمًا.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

نه به خدا قسم، مانند یک انسان ذلیل با آنها بیعت نمی کنم و نیز مانند یک برده فرار نمی کنم...
من مرگ را جز سعادت، و زندگی در کنار ستمگران را جز مایه ملالت و بدبختی نمی بینم!

بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۱۹۱

سبک درست زیستن

قیام امام حسین علیه السلام درس مقاومت در برابر ظلم و ستم و بی عدالتی است. این یک پیام روشن برای تمام بشریت است که هرگز تسلیم ستمگران و خودکامگان نشوند. جریان عاشورا تنها یک حادثه نیست، بلکه یک فرهنگ است که از شجاعت سرچشمه گرفته و می آموزد که باید محکم در مقابل ظلم، بی عدالتی و خودپرستی ایستاد و جنگید. امروزه جریان عاشورا و بزرگداشت امام حسین علیه السلام در ایامی واقع شده که جهان اسلام به مشکلات سختی مبتلا شده است. گروه‌هایی با نقاب اسلامی و به نام اسلام، انسان‌های بی گناه را می‌کشند و خانه و کاشانه مسلمانان را نابود می‌سازند تا اربابانشان به خواسته‌های شیطانی‌شان برسند. از این رو، بر همه مسلمانان و عاشقان امام حسین علیه السلام واجب است تا در مقابل گروه‌های افراطی و تروریستی که در صدد بدنام کردن اسلام هستند، بایستند، تا اسلام مانند همیشه، قدرتمند و سرافراز به عنوان بهترین الگوی صلح، امنیت، همزیستی و سعادت باقی بماند.

۲۲. به آنچه داری راضی باش!

سَأَلَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ يَا بُنَيَّ: مَا الْغِنَى؟
قَالَ قَلَّةٌ أَمَانِيكَ وَالرِّضَا بِمَا يَكْفِيكَ.

امیرالمؤمنین از فرزندش حسین علیهم السلام پرسید: پسر من! بی نیازی و توانگری چیست؟ عرض کرد:
کمی آرزوها و خشنودی و رضایت بدان چه تو را کفایت کند.

سبک درست زیستن

آرامش خاطر، رضایت، سعادت و رهایی از نگرانی و اضطراب از مهم‌ترین خواسته‌ها و آرزوهای هر کسی است، چراکه با این ویژگی‌ها می‌توان زندگی آرامی را بنا نهاد و سعادت و خوشبختی را برای خود به ارمغان آورد. برای رسیدن به چنین خواسته‌ای راه‌های گوناگون دینی، فطری و عملی وجود دارد، اما هیچ‌کس قادر نیست همه این عناصر را یکجا به دست بیاورد به جز مؤمنان، که به برکت نیروی ایمان می‌توانند همه این عناصر را یکجا به دست آورند، اما غیر مؤمنان نیز، هرچند می‌توانند به بخشی از این‌ها دست یابند اما بخش دیگر را از دست می‌دهند. قرآن کریم می‌فرماید: «اما جز کسانی که دارای صبر و استقامتند به این مقام نمی‌رسند، و جز کسانی که بهره عظیمی (از ایمان و تقوا) دارند به آن نایل نمی‌گردند!» (فصلت: ۳۵)

الخُمْسَاءُ

۲۳. خدا را حقیقتاً عبادت کن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَغْبَةً فَتِلْكَ عِبَادَةُ التُّجَّارِ وَ إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ رَهْبَةً فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَ
إِنَّ قَوْمًا عَبَدُوا اللَّهَ شُكْرًا فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ وَ هِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

برخی خدا را به شوق [بهشت] می پرستند، که این، پرستش تاجران است. گروهی خدا را از ترس می پرستند، که این، پرستش بردگان است. و گروهی خدا را از روی سپاسگزاری می پرستند که این، پرستش آزادگان و برترین نوع پرستش است.

سبک‌درست زیستن

علیرغم این‌که، وعده پاداش الهی و مجازات او حق است، و پاداش او بسیار باارزش و عذاب او بسیار دردناک است: «بندگانم را آگاه کن که من بخشنده مهربانم! و (اینکه) عذاب و کیفر من، همان عذاب دردناک است!» (حجر: ۴۹-۵۰) اما همیشه مردان و زنانی هستند که فقط خدا را دیده و فقط او را طلب می‌کنند و پیمانۀ قلبشان آکنده از عشق و محبت اوست. آنان به دنبال چیزی فراتر از پاداش و فرار از آتش هستند و انگیزه آنان برای انجام دستورات خداوند صرفاً عشق آمیخته با شناخت و معرفت اوست، چنانکه قرآن کریم می‌فرماید: «اما آن‌ها که ایمان دارند، عشقشان به خدا، (از مشرکان نسبت به معبودهایشان)، شدیدتر است». (بقره: ۱۶۵)

۲۴. دوست را از بدی بازدار!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَنْ أَحَبَّكَ نَهَاكَ وَ مَنْ أَبْغَضَكَ أَغْرَاكَ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

کسی که تو را دوست دارد، از تو انتقاد می کند و کسی که با تو دشمنی دارد، [وقتی اشتباه می کنی] از تو تعریف و تمجید می کند.

سبک‌درست زیستن

فرار از واقعیات و کتمان حقیقت نه مشکلی را حل می‌کند و نه به کسی خدمتی می‌کند. بنابراین، دوستانی که از انتقادات سودمند و اقدامات اصلاحی صادقانه خودداری می‌کنند و در عوض اشتباهات دوستانشان را به خاطر خوشایند خیالی آنان پنهان می‌کنند، یا کار او را به غلط، به نیک تفسیر می‌کنند، در وفاداری شکست خورده‌اند. این‌گونه افراد خیانت بزرگی را مرتکب می‌شوند که می‌تواند صدمه بزرگی به اعتبار، شهرت، عزّت و سعادت دوست خود وارد سازد. امام علی علیه السلام می‌فرماید: «بدترین برادران (دینی) تو، آنان‌اند که با چرب‌زبانی و دورویی، با تو رفتار می‌کنند و عیب تو را از خودت، پوشیده می‌دارند».^۱

۱. غرر الحکم، ص ۴۱۱

۲۵. عذرخواهی مردم را بپذیر!

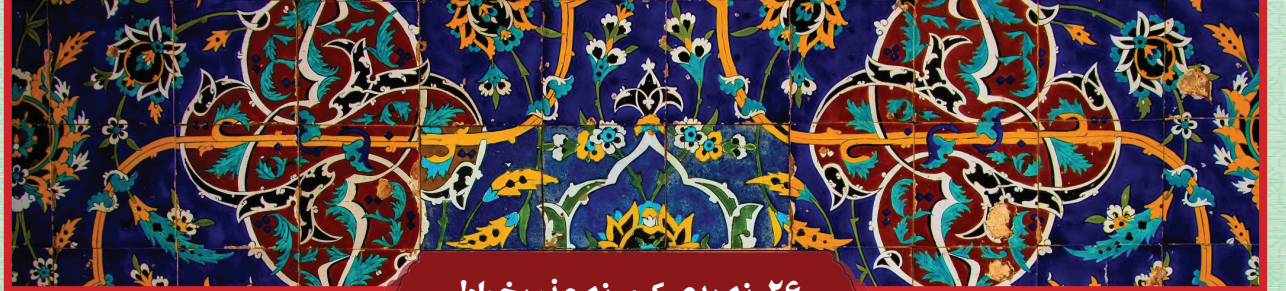
سَمِعْتُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: لَوْ شَتَمَنِي رَجُلٌ فِي هَذِهِ الْأُذُنِ - وَأَوْمَى إِلَى الْيُمْنَى - وَاعْتَذَرَ لِي فِي الْأُخْرَى لَقَبِلْتُ ذَلِكَ مِنْهُ، وَذَلِكَ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَدَّثَنِي أَنَّهُ سَمِعَ جَدِّي رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: لَا يَرِدُ الْحَوْضَ مَنْ لَمْ يَقْبَلِ الْعُذْرَ مِنْ مُحَقٍّ أَوْ مُبْطِلٍ.

از حسین علیهم السلام شنیدم که می فرماید: اگر مردی در این گوشم - اشاره به گوش راست خود کرد - مرا دشنام دهد و در گوش دیگرم از من پوزش بخواهد، پوزش او را می پذیرم؛ چراکه امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیهم السلام برایم نقل کرد که از جدم رسول خدا ﷺ شنیدم که فرمود: هر حوض کوثر وارد نمی شود کسی که عذر دیگران را - موجه باشد یا غیر موجه - نپذیرد.

سبک درست زیستن

اگر کسی از ما عذرخواهی کند و ما در جواب او بگوییم: «نه، تو دروغ می‌گویی! و از کار خودت پشیمان نیستی» ممکن است جریح‌تر شده و اقدام بدتری انجام دهد. از این رو، برای پرهیز از ایجاد تنفر و از طرفی گسترش صلح و آشتی میان مردم، بهتر است به بهترین شکل عذرخواهی دیگران را بپذیریم. در دعای ابو حمزه ثمالی می‌خوانیم: «خدایا تو خود در کتابت قرآن برای ما نازل فرمودی که ما گذشت کنیم از کسی که به ما ستم کرده و ما به خودمان ستم کردیم، پس از ما درگذر که تو از ما سزاوارتر بدین کار هستی». در حقیقت می‌گوییم، در حالی که ما حاضر نیستیم که خطاها و اشتباهات دیگران را ببخشیم، چگونه انتظار داریم که خداوند، گناهان ما را ببخشد! لذا، برای استحقاق بخشش خداوند باید خطاهای دیگران را ببخشیم و عذرشان را بپذیریم.^۱

۱. غررالحکم، ص ۵۷

۲۶. نه بدی کن، نه عذر بخواه!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِيَّاكَ وَ مَا تَعْتَذِرُ مِنْهُ فَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يُسِيئُ وَ لَا يَعْتَذِرُ وَ الْمُنَافِقُ كُلُّ يَوْمٍ يُسِيئُ وَ يَعْتَذِرُ.

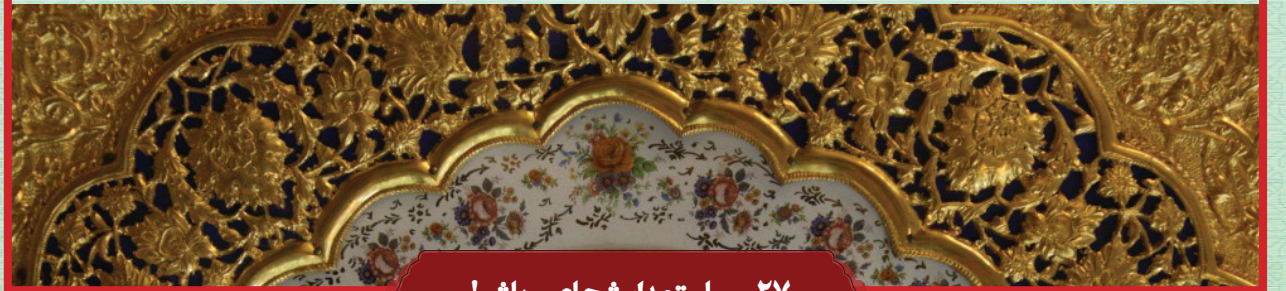

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

کاری مکن که از آن پوزش بخواهی، زیرا مؤمن نه بدی می کند و نه معذرت می خواهد و منافق هر روز بدی می کند و معذرت می خواهد.

سبک درست زیستن

هر کس ممکن است در زندگی خطایی مرتکب شود، اما نوع نگاه انسان‌های مؤمن و منافق به خطاهایشان متفاوت است. انسان مؤمن سعی می‌کند تا از اشتباه و خطا پرهیزد تا مجبور نباشد دائماً برای اشتباهاتش از دیگران عذرخواهی کند. آنان می‌دانند عذرخواهی از روی ریاکاری و عادت انسان را تبرئه نمی‌کند. اما انسان منافق دائماً به خطا و اشتباه خود ادامه می‌دهد و پی‌درپی عذرخواهی می‌کند. نشانه منافق آن است که در ظاهر با عذرخواهی، نشان می‌دهد که از کرده خود پشیمان است، اما در حقیقت پشیمان نیست چون از انجام دوباره خطا متنفر نیست.

۲۷. سیاستمدار شجاعی باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

شَرُّ خِصَالِ الْمُلُوكِ الْجُبْنُ مِنَ الْأَعْدَاءِ وَالْقَسْوَةُ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَالْبُخْلُ عِنْدَ الْإِعْطَاءِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

بدترین خصلت پادشاهان عبارت است از: ترس در مقابل دشمنان، قساوت در مورد ضعیفان و بخل ورزیدن هنگام بخشش.

سبک درست زیستن

رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدّظله) در نکوهش ترس و تردید در مقابل دشمن می‌فرماید: «ما از دشمن‌های بیرونی نمی‌ترسیم. هیبت آمریکا و قدرت‌های استکباری تا حالا ما را دچار ترس و تردید نکرده؛ لشگر کشی‌های خصمانه، تبلیغاتی و سیاسی و نظامی و اقتصادی ما را مطلقاً در موضع انفعال قرار نداده و قرار نخواهد داد». (۱۳۸۵/۰۵/۳۰)

همچنین می‌فرماید: «مسلمین، بخصوص جوامعی که نسیم آزادی و قیام الله بر آن وزیده، و بالأخص علما و روشنفکران و پیشگامان آنان، باید مراقب باشند که در دام نیفتند؛ از عنوان بنیادگرایی نترسند؛ از تهمت ارتجاع و سنت‌گرایی آشفته نشوند؛ برای راضی کردن دشمنان خبیث و حسابگر، از اصل اسلامی خود، از احکام نورانی اسلام، از تصریح به هدف‌های جامعه‌ی دینی و نظام توحیدی، تبری نجویند و به سخن خدا گوش فرا دهند که: «ولن ترضی عنک الیهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم»^۱ ... و «ما نقموا منهم الا ان یؤمنوا بالله العزیز الحمید»^۲. (۱۳۷۰/۰۳/۲۶)

۱. هرگز یهود و نصاری از تو راضی نخواهند شد، (تا به طور کامل، تسلیم خواسته‌های آنها شوی، و) از آیین (تحریف یافته) آنان، پیروی کنی» (بقره: ۱۲۰).

۲. «آنها هیچ ایرادی بر مؤمنان نداشتند جز اینکه به خداوند عزیز و حمید ایمان آورده بودند.» (بروج: ۸).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۲۸. به دنبال رضایت خدا باش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا أَفْلَحَ قَوْمٌ اشْتَرَوْا مَرْصَاةَ الْمَخْلُوقِ بِسَخَطِ الْخَالِقِ.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

ملت‌ی که خشنودی مردم را باخشم خدا معامله کند هرگز رستگار نخواهد شد.

بحارالانوار، ج ۴۴، ص ۳۸۳

سبک درست زیستن

خداوند متعال، همیشه بهترین‌ها را برای بندگانش خواستار است. از سوی دیگر، گاهی ممکن است به خاطر تمایل به منافع زودگذر و آنی، خواسته‌های مردم در تضاد با خواست خداوند باشد. همین مسأله، عامل تمایز مؤمنان حقیقی و افراد سست ایمان است. مؤمن حقیقی، رضایت خداوند را بر همه چیز و همه کس مقدم می‌سازد و از این‌رو، در تلاش است تا مطابق خواست خداوند عمل نموده و از شماتت دیگران هم محزون نشود. در مقابل، فرد سست ایمان، رضایت مردم را بر رضایت خداوند ترجیح می‌دهد و در نتیجه به دنبال انجام خواسته مردم می‌رود حتی اگر خلاف دستورات خداوند باشد. در حقیقت چنین فردی، بیش از اینکه از خدا بترسد از مردم می‌ترسد. از آنجاکه هدفش این است و همین به عملش انگیزه می‌بخشد، او توسط دیگران به تناقض در عمل متهم می‌شود، زیرا روزی، کسانی که او را تحسین می‌کردند، دیگر او را تحسین نمی‌کنند و سودی به او نمی‌رسانند و در نتیجه، هم به خود صدمه می‌زند و هم به کسانی که او از طریق نافرمانی خدا، قصد منفعت بردن از آنان را داشت

۲۹. غم مؤمنان را برطرف ساز!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَنْ نَفَسَ كُرْبَةً مُؤْمِنٍ فَرَجَّ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ مَنْ أَحْسَنَ أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْهِ «وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ» (آل عمران: ۱۴۸).

امام حسین علیه السلام می فرماید:

هر کس غمی از مؤمنی بزدايد، خداوند اندوه‌های دنیا و آخرت را از او برطرف سازد، و هر کس نیکی کند، خداوند به او نیکی می کند «و خداوند نیکی کنندگان را دوست دارد».

سبک درست زیستن

کمک به دیگران از مهم‌ترین اصول اسلامی است. هرچند هدف اصلی یک مسلمان عبادت خداوند است، اما این امر تنها با انجام عباداتی مانند نماز و روزه محقق نمی‌شود بلکه کمک به دیگران نیز، نوعی عبادت است. در دوران پیش از رسالت، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روزهای فراوانی را در غار حرا به عبادت می‌پرداخت، و با این حال، از وضعیت فقراء، ایتام و سالمندان غافل نبود و به آنان کمک می‌کرد. به همین دلیل، اهل بیت پیامبر اکرم علیهم السلام نیز در طول حیاتشان، توجه فراوانی به نیازمندان جامعه داشتند، چنانکه امام علی علیه السلام نیز بسیار با فقرا و ایتام مهربان بود تا جایی که یک‌بار یکی از اصحاب آن حضرت آرزو کرد: «کاش من نیز نوجوان یتیمی بودم تا مهر و محبت امام علی علیه السلام را به خودم جلب می‌کردم».^۱

۱. تربیت اسلامی، ۴۴-۴۶

۳۰. از فقر ترس و فخر نفروش!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

أَهْلَكَ النَّاسَ اثْنَانِ: خَوْفُ الْفَقْرِ وَ طَلَبُ الْفَخْرِ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

دو چیز مردم را نابود کرده است: ترس از فقر و فخر فروشی.

سبک درست زیستن

اگر علل افزایش تجاوز، دزدی، تقلب و غارتگری را مورد بررسی قرار دهیم، می بینیم که «ترس از فقر» و «فخرفروشی»، ریشه تمام این زشتیها است. برخی از مردم، علیرغم عدم نیازشان، صرفاً برای طمع و ترس از آینده، چنین جرائمی را مرتکب می شوند و برخی دیگر نیز، آسایش خاطر و آرامش روحی خود را برای به دست آوردن افتخارات خیالی از دست می دهند. درحالی که دست برداشتن از این ویژگی های مخرب، به انسان اجازه می دهد تا از آرامش و شادی روحی لذت ببرد. قرآن کریم درباره ترس می فرماید: «این فقط شیطان است که پیروان خود را می ترساند. از آنها نترسید! و تنها از من بترسید اگر ایمان دارید!» (آل عمران: ۱۷۵). همچنین درباره غرور می فرماید: «و روی زمین، با تکبر راه مرو! تو نمی توانی زمین را بشکافی، و طول قامتت هرگز به کوه ها نمی رسد!» (اسراء: ۳۷)

۳۱. در برابر حاکمان ظالم بایست!

كَتَبَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى أَشْرَافِ الْكُوفَةِ: أَيُّهَا النَّاسُ! إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: مَنْ رَأَى سُلْطَانًا جَائِرًا مُسْتَحِلًّا لِحُرْمِ اللَّهِ أَوْ تَارِكًا لِعَهْدِ اللَّهِ، وَمُخَالِفًا لِسُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ، فَعَمِلَ فِي عِبَادِ اللَّهِ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ، ثُمَّ لَمْ يُغَيِّرْ عَلَيْهِ بِقَوْلٍ وَلَا فِعْلٍ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ مُدْخَلَهُ.

امام حسین علیہ السلام در نامه‌ای به بزرگان کوفه نوشتند: ای مردم! پیامبر خدا ﷺ فرمودند: «هر کس سلطان ستمگری را ببیند که حرام خدا را حلال شمرده، پیمان الهی را شکسته و با سنت رسول خدا ﷺ مخالفت ورزیده، در میان بندگان خدا به گناه و ستم رفتار می‌کند؛ و کسی بازبان و کردارش با وی به مخالفت برنخیزد، سزاوار است خداوند او را در جایگاه آن سلطان ستمگر (دوزخ) بیندازد».

بحار الانوار، ج ۴۴، ص ۳۸۲

سبک‌درست‌زیستن

یکی از سؤالات درباره علل قیام امام حسین علیه السلام این است که وظیفه ما در مقابل حاکمان فاسد چیست؟ آیات قرآن کریم بدون هیچ قید و شرطی و به‌طور کلی، اطاعت از انسان گناهکار را حرام می‌داند، چنانکه می‌فرماید: «و فرمان مسرفان را اطاعت نکنید!» (شعرا: ۱۵۱) حال این شخص خلیفه، سلطان یا هر چیزی دیگری می‌خواهد باشد، مردم نباید از او اطاعت کنند. همچنین قرآن کریم می‌فرماید: «و اگر یکی از آن دو بر دیگری تجاوز کند، با گروه متجاوز پیکار کنید تا به فرمان خدا باز گردد». (حجرات: ۹) بنابراین، اگر یک سیستم سیاسی، بانام اسلام بر مردم حکومت می‌کند، ولی حاکمان آن فاسد و منحرف هستند، حفظ چنین ساختار حکومتی دیگر واجب نیست. در مقابل، مردم باید علیه چنین حاکمانی قیام کنند تا با نابودی نظام سیاسی فاسد و سرکوبگر، یک حکومت کاملاً اسلامی برپا کنند. این همان چیزی است که امام حسین علیه السلام برای آن قیام کرد.^۱

۱. واقعه عاشورا، پاسخ به شبهات

۳۲. برای عیب دیگران بهانه بساز!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

مَنْ لَمْ يَكُنْ لِأَحَدٍ عَائِبًا لَمْ يَعْدَمْ مَعَ كُلِّ [عَائِبٍ] عَازِرًا.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

هر کسی عیب جو نباشد، برای عیب دیگران عذری می تراشد.

سبک درست زیستن

برادری در اسلام، فراتر از «برادر» یا «خواهر» خواندن یکدیگر است. یکی از عناصر محوری ثبات برادری اسلامی رعایت حقوق دیگران است. بیشتر ما، هنگامی که مفهوم «رعایت حقوق دیگران» را می‌شنویم، به یاد غذا دادن به فقیر، کمک کردن به یتیمان و دیگر امور خیریه از این قبیل می‌افتیم. اما در حقیقت، حقوق دیگری هم هستند که گاهی به نزدیک‌ترین افراد کنارمان بدهکاریم و متأسفانه آن را فراموش کرده‌ایم. مسخره کردن، تهمت زدن و جستجوی نقاط ضعف دوستان، خویشان و دیگر افراد، یکی از همین گناهان است که مصداق تجاوز به حقوق مردم است و برادری را از بین می‌برد. امام باقر علی‌السلام می‌فرماید: «آدمی را همین عیب بس، که کور خود و بینای مردم باشد».^۱

۱. اصول کافی، ج ۲ ص ۴۶۰

۳۳. از کمک به مردم خسته نشو!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

وَاعْلَمُوا أَنَّ حَوَائِجَ النَّاسِ إِلَيْكُمْ مِنْ نِعَمِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ فَلَا تَمْلُوا النِّعَمَ فَتَحُورَ نِقَمًا.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

بدانید که نیاز مردم به شما از نعمت های خدا بر شما است؛ از این نعمت افسرده و بیزار نباشید.

بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۱۲۱

سبک‌درست زیستن

مردم، اغلب فکر می‌کنند که اگر درگیر حل مشکلات مردم شوند از کارهای خود عقب می‌مانند. اما دین اسلام نگاه دیگری به این موضوع دارد، چنانکه قرآن کریم می‌فرماید: «در نیکی‌ها و اعمال خیر، بر یکدیگر سبقت جوید!». (بقره: ۱۴۸) بر همین اساس، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «هر کس نیاز مؤمنی را روا سازد، خداوند حاجت‌های فراوان او را روا سازد که کمترین آن بهشت است».^۱ همچنین امام صادق علیه السلام می‌فرماید: «کسی که در پی برآوردن نیاز برادر مسلمان خود باشد، تا زمانی که در این راه است خداوند هم در پی برآوردن حاجت او خواهد بود».^۲

لازم به ذکر است که نیازهای مردم، صرفاً مسائل مالی و مادی نیست، بلکه ممکن است یک سؤال علمی باشد، که استاد و معلم باید با اشتیاق فراوان به آن‌ها پاسخ دهد.

۱. بحارالانوار، ج ۷۱، ص ۲۸۵

۲. وسائل الشیعة، ج ۱۶، ص ۳۶۷

۳۴. در خوبی‌ها با دیگران رقابت کن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

أَيُّهَا النَّاسُ نَافِسُوا فِي الْمَكَارِمِ وَ سَارِعُوا فِي الْمَعَانِمِ.

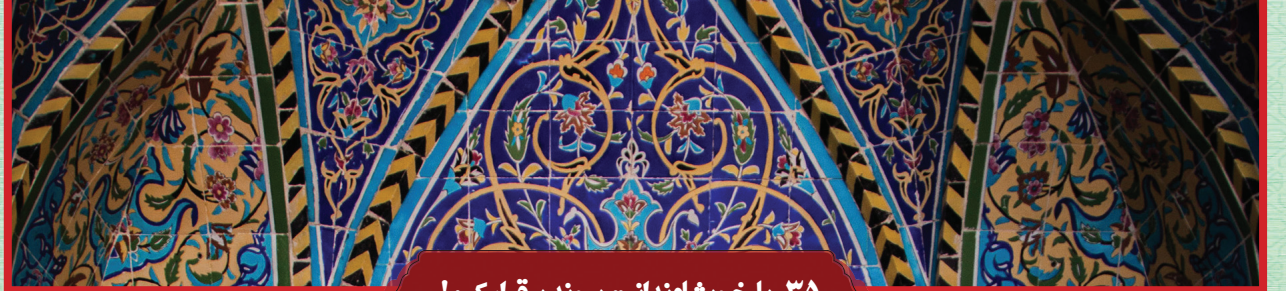
امام حسین علیه السلام می فرماید:

ای مردم در خوبی‌ها با یکدیگر رقابت کنید و در کسب غنائم (بهره گرفتن از فرصت‌ها) شتاب نمایید.

بحار الانوار، ج ۷۵، ص ۱۱۹

سبک درست زیستن

خداوند متعال از ما می‌خواهد تا در پی نزدیک شدن به او باشیم. رقابت با دیگر مؤمنان در انجام کارهای خوب یکی از ابزارهایی است که به ما کمک می‌کند تا آنان را مشاهده کرده و عاقلانه الگوهای کامل آنان را شناسایی نموده و تلاش کنیم از آنان پیروی نماییم و از این طریق به خداوند نزدیک شویم. خداوند متعال در قرآن کریم به مؤمنان دستور می‌دهد تا با یکدیگر مسابقه دهند: «در نیکی‌ها و اعمال خیر، بر یکدیگر سبقت جوید!». (بقره: ۱۴۸) «و شتاب کنید برای رسیدن به آمرزش پروردگارتان؛ و بهشتی که وسعت آن، آسمان‌ها و زمین است؛ و برای پرهیزگاران آماده شده است.» (آل عمران: ۱۳۳) در حقیقت، معنای مسابقه با دیگران این نیست که صرفاً کاری را بهتر از آنان انجام دهیم یا آنان را مانند یک رقیب در مسابقه ببینیم، بلکه این مسابقه، تلاشی است برای دستیابی به بالاترین رتبه انسانیت و معنویت.

۳۵. با خویشاوندانت پیوند برقرار کن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ أَوْصَلَ النَّاسِ مَنْ وَصَلَ مَنْ قَطَعَهُ.

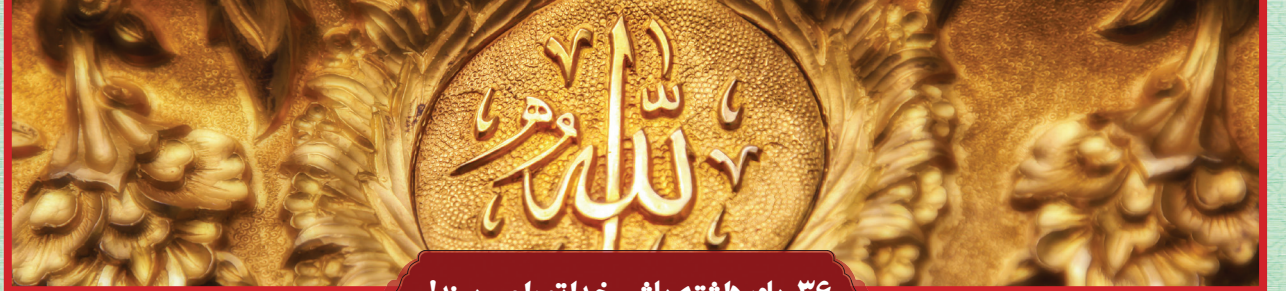
امام حسین علیه السلام می فرماید:

قوی ترین شخص در صله رحم کسی است که با خویشاوند بریده از خود پیوند برقرار کند.

بحار الانوار، ج ۷۱، ص ۴۰۰

سبک درست زیستن

قرآن کریم می‌گوید که همه ما انسان‌ها از یک پدر و مادر یعنی حضرت آدم و حوا علیهم‌السلام هستیم. بنابراین، همه ما برادر و خواهر هستیم و تفاوت‌ها در رنگ و زبان، رحمتی از جانب خداوند است که به ما کمک می‌کند تا یکدیگر را بشناسیم. زبان و نژاد دلیلی بر جدایی مردم از یکدیگر نیست، چنانکه قرآن می‌فرماید: «ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را تیره‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید؛ (این‌ها ملاک امتیاز نیست)، گرمی‌ترین شما نزد خداوند باتقواترین شماست». (حجرات: ۱۳) مسلمان باید رابطه خوبی با بستگان خود داشته باشد، و در این راه نباید ناعادلانه کسی را بر کس دیگر ترجیح دهد. علاوه بر این، یک مسلمان باید با همسایگانش نیز از هر دین و آیینی که باشند، به نیکی رفتار کند. قرآن کریم می‌فرماید: «و آن‌ها که پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده، برقرار می‌دارند؛ و از پروردگارشان می‌ترسند؛ و از بدی حساب (روز قیامت) بیم دارند». (رعد: ۲۱)

۳۶. باور داشته باش خدا تو را می بیند!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

إِنَّ أَعْمَالَ هَذِهِ الْأُمَّةِ مَا مِنْ صَبَاحٍ إِلَّا وَتُعْرَضُ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى.

امام حسین علیه السلام می فرماید:

هر بامداد اعمال این امت بر خداوند متعال عرضه می شود.

بحار الانوار، ج ۷۰، ص ۳۵۳

سبک درست زیستن

باور به عرضه اعمال بر خداوند متعال، نقش تربیتی فوق العاده و تأثیر بسزایی در ایجاد روحیه تقوا و عفت در انسان دارد. قرآن کریم می‌فرماید: «بگو: عمل کنید! خداوند و فرستاده او و مؤمنان، اعمال شما را می‌بینند! و به‌زودی، به‌سوی دانای نهان و آشکار، بازگردانده می‌شوید؛ و شما را به آنچه عمل می‌کردید، خبر می‌دهد!». (توبه: ۱۰۵) این آیه کریمه می‌فرماید: خدا، پیامبر و مؤمنان اعمال ما را مشاهده می‌کنند که بر اساس دیدگاه شیعه اعمال بندگان به‌صورت روانه، هفتگی و ماهیانه به محضر خداوند متعال و اهل بیت علیهم‌السلام که مصداق حقیقی مؤمنان در این آیه هستند، عرضه می‌شود. بنابراین، اگر اعمال ما خوب باشد، باعث خوشحالی اولیای الهی می‌شود، اما اگر در نامه اعمال ما گناهی وجود داشته باشد، موجب ناراحتی آنان می‌شود، چنانکه امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: «ای مردم! با گناهانتان، پیامبر خدا ﷺ را ناراحت نکنید».^۱

۱. تفسیر نورالقرآن، ج ۶، ذیل آیه ۱۰۵ سوره توبه

۳۷. نیازت را فقط از این سه نفر بخواه!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا تَرْفَعْ حَاجَتَكَ إِلَّا إِلَى أَحَدٍ ثَلَاثَةٍ إِلَى ذِي دِينٍ أَوْ مُرُوءَةٍ أَوْ حَسَبٍ.

امام حسین علیہ السلام می فرماید:

حاجت خود را جز نزد سه کس مَبَر: نزد دین دار، یا جوانمرد، یا بزرگ زاده.

تحف العقول، ص ۲۴۷

سبک‌درست زیستن

بعضی از افراد علیرغم اینکه تلاش می‌کنند تا از فقر و نداری دوری کنند، اما گاهی با بی‌تدبیری، خودشان را مبتلای به فقر می‌کنند. آنان با پیروی از تمایلات و خواسته غیرضروری و درخواست فراوان از دیگران، کرامت و بزرگی خود را از بین می‌برند. اسلام به پیروانش دستور می‌دهد تا در حد توان، خود را از غیر بی‌نیاز کنند و از زندگی وابسته به غیر دوری کنند، زیرا که وابستگی به غیر خود نوعی فقر است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «درخواست فراوان از مردم، سبب ذلت و خواری در زندگی خواهد بود و آن فقر حاضر است»^۱.

۱. تحف العقول، ص ۹

۳۸. در مقابل نافرمانی خدا سکوت نکن!

قَالَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

لَا تَحُلْ لِعَيْنِ مُؤْمِنَةٍ تَرَى اللَّهَ يُعَصَى فَتَطْرِفَ حَتَّى يُغَيَّرَهُ.

امام حسین علیهم السلام می فرماید:

بر چشم هیچ مؤمنی روا نیست که ببیند خدا نافرمانی می شود و چشم خود را فروبندد، مگر آن که آن وضع را تغییر دهد.

تنبيه الخواطر، ج ۲، ص ۱۷۹

سبک درست زیستن

امربه معروف و نهی از منکر، یکی از بزرگ‌ترین و جاودانه‌ترین دستورات اسلامی برای سعادت جامعه است. این دستور اجتماعی، خوب زیستن و رستگاری را برای دنیا و آخرت انسان به ارمغان می‌آورد، و باعث بقای دیگر واجبات و احکام شرعی نیز هست. خداوند متعال می‌فرماید: «باید از میان شما، جمعی دعوت به نیکی، و امر به معروف و نهی از منکر، کنند! و آن‌ها همان رستگاران‌اند». (آل عمران: ۱۰۴) پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «هر کس امر به معروف و نهی از منکر، کند، جانشین خدا و رسولش در زمین است». اکنون می‌توان گفت که رمز ماندگاری قیام امام حسین علیه السلام این بود که آن حضرت برای اصلاح در امت رسول خدا صلی الله علیه و آله و پیروی از سیره امام علی علیه السلام خود را قربانی کرد.^۱

۱. مستدرک الوسائل، ج ۱۲، ص ۱۷۹

۳۹. هرگز از دستور خداوند سرپیچی نکن!

كَتَبَ رَجُلٌ إِلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِظْنِي بِحَرْفَيْنِ فَكَتَبَ إِلَيْهِ مَنْ حَاوَلَ أَمْرًا بِمَعْصِيَةِ اللَّهِ كَانَتْ أَفْوَتْ
لِمَا يَرْجُو وَ أَسْرَعَ لِمَجِيءِ مَا يَحْذَرُ.

مردی به امام حسین علیه السلام نوشت: مرا با دو حرف پند بده؟ آن حضرت در جواب نوشت: هر که امری را با نافرمانی خدا بجوید آنچه امید دارد زودتر از دستش برود، و از آنچه می‌گریزد زودتر به سرش آید.

اصول کافی، ج ۲، ص ۳۷۳

سبک‌درست زیستن

بعضی افراد فکر می‌کنند که اگر از راه‌های غیرقانونی برای رسیدن به اهداف خود استفاده کنند، زودتر به خواسته‌هایشان می‌رسند. اما امام حسین علیه السلام در این حدیث می‌فرماید، استفاده از این روش به ضرر و زیان آنان در اهداف غیر مشروعشان تسریع می‌بخشد و ترسی که از انجام این عمل دارند نیز زودتر از آنچه فکر می‌کنند محقق می‌شود. مثلاً کسی که آرامش را از طریق ثروت غیر مشروع به دست آورد، از همان ابتدا آرامش خاطر خودش را از دست می‌دهد چراکه ترس و دلهره از انجام آن کار حرام باعث پریشانی و اضطراب خاطر او می‌شود. امام موسی بن جعفر علیه السلام می‌فرماید: «مبادا از خرج کردن در راه طاعت خدا خودداری کنی، و آنگاه دو برابرش را در معصیت خدا خرج کنی».^۱

۱. تحف العقول، ص ۴۰۸.

۴۰. به ناتوانی خود در برابر خداوند اقرار کن!

قِيلَ لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: كَيْفَ أَصْبَحْتَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَقَالَ أَصْبَحْتُ وَ لِي رَبٌّ فَوْقِي وَ النَّارُ أَمَامِي وَ الْمَوْتُ يَطْلُبُنِي وَ الْحِسَابُ مُحَدِّقٌ بِي وَ أَنَا مُرْتَهَنٌ بِعَمَلِي لَا أَجِدُ مَا أُحِبُّ وَ لَا أَدْفَعُ مَا أَكْرَهُ وَ الْأُمُورُ بِيَدِ غَيْرِي فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَنِي وَ إِنْ شَاءَ عَفَا فَأَيُّ فَقِيرٍ أَفْقَرُ مِنِّي.

به امام حسین علیه السلام گفته شد: ای فرزند رسول خدا چگونه صبح کردی؟ فرمود: صبح کردم در حالی که پروردگاری دارم که بالای سرم است و آتش (جهنم) پیش رویم، و مرگ در جستجوی من است و حساب مرا احاطه کرده و من در گرو عمل خودم هستم، آنچه را دوست دارم نمی‌یابم و آنچه را دوست ندارم از خودم دور نمی‌کنم، کارها دست دیگری (خدا) است چنانچه بخواهد عذابم می‌کند و اگر مایل باشد می‌بخشد. پس چه کسی از من نیازمندتر است؟

من لایحضره الفقیه، ج ۴، ص ۴۰۴

سبک‌درست زیستن

انسان مخلوقی است که نه می‌تواند بدی را از خود دفع کند و نه خوبی را به خود جلب کند، مگر آنکه خداوند بخواهد. او نمی‌تواند هیچ تأثیری بر مرگ یا زندگی خود داشته باشد. موجود ضعیفی که حتی تاب تحمل سرما و گرما را ندارد، چرا که بدنش نه از پشم پوشیده شده و نه از پر. اگر خاری خراشی به او بزند، تمام شب را از درد به خود می‌پیچد. یک میکروب می‌تواند او را ضعیف یا باعث مرگ او شود. قرآن کریم می‌فرماید: « انسان، ضعیف آفریده‌شده». (نساء: ۲۸) اکنون که به ضعف خود اقرار کردیم، بیاییم تا ناتوانی خود را به خداوند قادر متعال عرضه کنیم تا قدرت و قوتش را به ما ارزانی کند. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می‌فرماید: «در برابر خداوند تواضع کنید تا شمارا برتری بخشد».^۱

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۱۲۱

منبع

۱. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، تحف العقول، قم، ناشر: جامعه مدرسین، دوم، ۱۴۰۴
۲. ابن شهر آشوب مازندرانی، محمد بن علی، مناقب آل أبي طالب عليهم السلام، قم، ناشر: علامه، اول، ۱۳۷۹ ق
۳. ابن طاووس، علی بن موسی، الطرائف في معرفة مذاهب الطوائف، ترجمه داود إلهامی، قم، ناشر: نوید اسلام، دوم، ۱۳۷۴ ش
۴. ابن بابویه (صدوق)، محمد بن علی، من لا يحضره الفقيه، قم، ناشر: دفتر انتشارات اسلامی، دوم، ۱۴۱۳ ق
۵. _____، الأمالي، تهران، ناشر: کتابچی، ششم، ۱۳۷۶ ش
۶. امام خمینی، روح الله، چهل حدیث، مترجم: مهلقا قرائی و علیقلی قرائی، تهران، ناشر: موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، ۲۰۰۳

۷. امینی، ابراهیم، تربیت اسلامی، انتشارات انصاریان، قم، ۲۰۰۷
۸. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحة، تهران، ناشر: دنیای دانش، چهارم، ۱۳۸۲ ش
۹. تمیمی آمدی، عبدالواحد بن محمد، غررالحکم و درر الکلم، قم، ناشر: دارالکتاب الإسلامي، دوم، ۱۴۱۰ ق
۱۰. حلوانی، حسین بن محمد بن حسن بن نصر، نزهة الناظر و تنبيه الخاطر، قم، ناشر: مدرسة الإمام المهدي (عج)، اول، ۱۴۰۸ ق
۱۱. دیلمی، حسن بن محمد، ارشاد القلوب إلى الصواب، قم، ناشر: الشریف الرضی، اول، ۱۴۱۲ ق
۱۲. رضوانی، علی اصغر، واقعه عاشورا، پاسخ به شبهات، ترجمه کلین لمبانی، بی جا
۱۳. شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، قم، ناشر: مؤسسة آل البيت علیهم السلام، اول، ۱۴۰۹ ق
۱۴. فقیه ایمانی، کمال، (و جمعی از محققان) تفسیر نورالقرآن، مترجم: سید عباس صدر عاملی، ناشر:

مؤسسه امام علی (ع)، اصفهان بی تا

۱۵. قمی، شیخ عباس، ترجمه ابوالحسن شعرانی، قم، انتشارات هجرت، بی تا

۱۶. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران، ناشر: دارالکتب الإسلامية، چهارم، ۱۴۰۷ ق

۱۷. مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، بیروت، ناشر: دار احیاء التراث العربی، دوم، ۱۴۰۳ ق

۱۸. محمدی ری شهری، محمد، میزان الحکمه، ترجمه: لن. ویرجی و همکاران، نشر: مطبوعات آی. سی.

ای. اس.، لندن، ۲۰۰۸

۱۹. مرعشی، قاضی نورالله، احقاق الحق و إزهاق الباطل، قم، ناشر: مكتبة آية الله المرعشي النجفي، اول،

۱۴۰۹ ق

۲۰. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران، ناشر: دارالکتب الإسلامية، اول، ۱۳۷۴ ش

۲۱. —————، یکصد و پنجاه درس زندگی، ترجمه منیر شفیعی، قم، ۲۰۰۱

۲۲. نوری، حسین بن محمد تقی، مستدرک الوسائل، قم، ناشر: مؤسسه آل البيت (ع)، اول، ۱۴۰۸ ق

۲۳. ورام بن أبي فراس، مسعود بن عيسى، مجموعة ورام، قم، ناشر: مكتبة فقيه، اول، ۱۴۱۰ ق

۲۴. وب سايتها: وب سايت دفتر مقام معظم رهبری، اسلام كوئست، پروژه كتابخانه ديگيتال اسلامي اهل بيت عليهم السلام و...

السَّكِينِ إِلَى الْحُسَيْنِ

وَعَلَى عَلِيٍّ نَزَلَ الْحُسَيْنِ

وَعَلَى أَفْوَاجِ الْحُسَيْنِ

وَعَلَى أَصْحَابِ الْحُسَيْنِ

